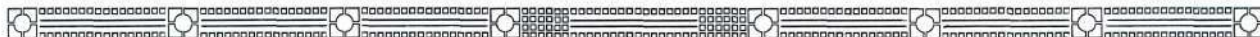

Tej nevarnosti se izognemo, če rabimo cinkovo pločevino, katero tudi pisatelj priporoča. Tak cink je gotovo brez arzena, ker cink, pomešan z arzenom, se v pločevino sploh ne da valjati. Na str. 29 (poizkus 16) se govori o „praskavcu“. Tako bi se menda imenovala stvar, ki praska. Pisatelj je menda mislil tu na glagol „prasketati“. Ker pa pravilno narejeni „praskavec“ (zmes iz 2 delov vodika in 1 dela kisika) ne samo prasketata, ampak tudi zelo močno poka, menim, da je bolje, če ostanemo pri starem terminu — pokalni plin. Na isti strani omenjeni poizkus št. 17 se najbrže ne bo posrečil, če rabimo epruvete in steklenice. Za ta poizkus, ki sploh jako rad nagaja, se uporabljajo 3—4 cm široke in 30—70 cm dolge, na obeh koncih odprte cevi. Na str. 34 (vrsta 12) je najbrže tiskovna pomota (električna ločnica — obločnica). Dvomim, da se posreči komu poizkus št. 46 na str. 41. Gotovo se pa posreči, če rabimo navadno stekleno brizgalko, kot jih rabijo v zdravilstvu. S to izsesamo pline iz temnega dela plamena in jih potisnemo v plamen goreče sveče. Poizkus na str. 44, št. 52, z antimonovim prahom se le posreči, če rabimo sveže zdrobljen antimon. Tudi pivnik, namočen v terpentinsko olje, se v kloru sam od sebe vžge. Reakcija za različne kovine s pomočjo žveplene vodika (str. 51, št. 71 c) se lepše posreči, če prilijemo dotičnim solnim raztopinam pred poizkusom par kapljic solne kisline. Kdor proizvaja acetilen (str. 69), temu priporočam, da vlije na karbid najprej nekaj navadnega špirta in nato šele vodo. Na ta način je razvoj mnogo mirnejši in se ga lahko tudi regulira. Na str. 76 se bavi pisatelj obširneje z reakcijo za grozdni sladkor. Umestno se mi zdi, ob tej priliki omeniti praktično uporabo v zdravilstvu (diabetes). Pisatelj pogosto omenja reakcijo z lakmusovim papirjem. Večkrat je pri-

kladnejša reakcija z lakmusovo tinkturo (posebno za večji avditorij). — Morda bi se dal navesti še marsikak interesanten poizkus, ki se tudi da izvesti s preprostimi sredstvi. Omenim le fosforov vodik, ki se na zraku sam od sebe vžge. Poizkus je pri mali previdnosti brez vsake nevarnosti, posebno če uporabljamo fosforov kalcij, zato pa veleinteresanten. — Pisatelj navaja tudi nekaj naslovov tvrdk za kemične priprave. Naj omenim še jaz eno, ki jo poznam kot jako solidno: Fr. Steflitschek & Sohn, Dunaj VI, Millergasse 8. S.

Krivoprisežnik. Narodna igra s petjem v treh dejanjih (17 slikah). — Za slov. ljudske odre priredil Homunkulus. — Ljubljana, 1911. Založil „Ljudski oder“. Cena 80 vin. — G. A. Robida, ki je privzel zgornji psevdonim, je imel praktičen namen pred seboj, ko je prirejal „Krivoprisežnika“. Dati je hotel našim majhnim odrom igro, ki bi bila prikladna njih razmeram in bi se vendar ne odrekla vsem umetnostnim pretencijam. Bil je pa tudi skrajni čas, da se v tem oziru kaj stori, kajti stvari, ki so se ig ale in se še igrajo po naši deželi, so v umetniškem oziru tako ničvredne, da morejo okus le skvariti, nikar ga vzgajiti. — G. Robida je svoj namen dosegel. „Krivoprisežnik“ ni sicer delo prve vrste, a je vendar igra, ki se dviga nad povprečnost: značaji ostri, dejanje krepko zavozlano in dobro razpleteno ter efektivno. Slovenska prireditelj je s svojim književnim jezikom izgubila nekaj narodne pristnosti in svežosti originala: toda drugače ni bilo skoro mogoče. S tem pa, da je prireditelj original krepko črtal, nekatere zastarele scenične efekte moderniziral in pridejal izborna navodila za režiserja, je „Krivoprisežnik“ gotovo pridobil. Čudno je le, da ni prireditelj nikjer omenil Anzenbergerjevega imena; saj je delo kljub predelavi in krajsanju vendar njegovo!

Izidor Cankar.

Glasba.

Novi akordi. L. X., št. 2. — Ta številka prinaša šest skladb: eno za klavir, pet za petje.

V klavirski skladbi, naslovljeni „Po ljubih potih“, je posegel dr. Gojmir Krek v zaklad narodnih pesmi in porabil kot glavni temi redko slišano štajersko „Sem trudna, zaspana“ in nekoliko bolj znano „Se davno mrači“, oziroma iz te pesmi motiv „Če ga pa drev' ne bo“. Posebno zadnje imenovani motiv je g. skladatelj v srednjem delu skladbe na str. 14 od 5. takta dalje prav bogato in spretno izrabil. Prve tri kratke plava ta motiv na površju, malo pred koncem se oglasi še v sredi, obdan na eni strani od živahnega, z mirno in nežno temo ritmično prav dobro kontrastujočega in dosledno uporabljenega kontrapunkta, medtem ko ga na drugi strani dobro nosi sedem taktov trajajoči pedalni ton na toniki in dominantni. Živahni, v šestnajstinkah in osminkah skakljajoči kontrapunkt v srednjem delu skladbe tvori obenem prehod iz prvega v srednji del in se pokaže deloma tudi še v zadnjem delu v varianti prvotnega spremljevanja glavne teme. Ta Krekova skladba je v resnici lepo in okusno zložena in se bo navzlic nekaterim — a le navideznim — težkočam (pasaže koncem prvega in zadnjega dela) našim pianistom in pianistinjam gotovo zelo priljubila.

— Pavčičeva „Pesem“, samospjev za en (visoki) glas in klavir, je sicer erotična, a še dosti dostojna. Izredno nežna v izrazu, jasna v melodiji in lahko umljiva v harmonijah; prvi del se giblje v G-duru, drugi v G-molu. Posebno dobro in točno je označeno ptičkovo žgolenje, in moram reči, da prispeva ritem, ki se ga skladatelj od 12. takta dalje poslužuje v spremljevanju, prav bistveno k večji vrednosti in originalnosti te skladbe. Dr. Schwabov mešani zbor „Dekletce, podaj mi roko“ je izboren. Po svoji čvrsti, sveži in neprisiljeni melodiji ter po svoji zanimivi, semtertja dokaj originalni harmonski upravi se bo gotovo vsakemu namah prikupil. Zbor je pisan pevskim glasovom jako primerno in je tudi v tem oziru hvalevreden. Edino mesto, ki bo za prve tenoriste brezdvomno nekoliko nizko, je pričetek pri unisono-pevanju v drugi polovici zbora. Tu se mi zdi za tenore prikladnejša sledeča varianta:

